

Ön i skånska natur- och turistguider - Läs mer

Naturskyddsföreningen (Sverige) fyller 100 år och kretsen i Bjäre 20 år. GRATTIS!
Vi noterar att den förra berömmar den senare i sin temabok "**Hundra år av envishet**", som kom ut i juni. Hallands Väderö presenteras på mittuppslaget med den största av alla bilderna.

Den upphöjda stigen från fyren ut på Bagganäsan ser ut som en stadig stengårdsgård.

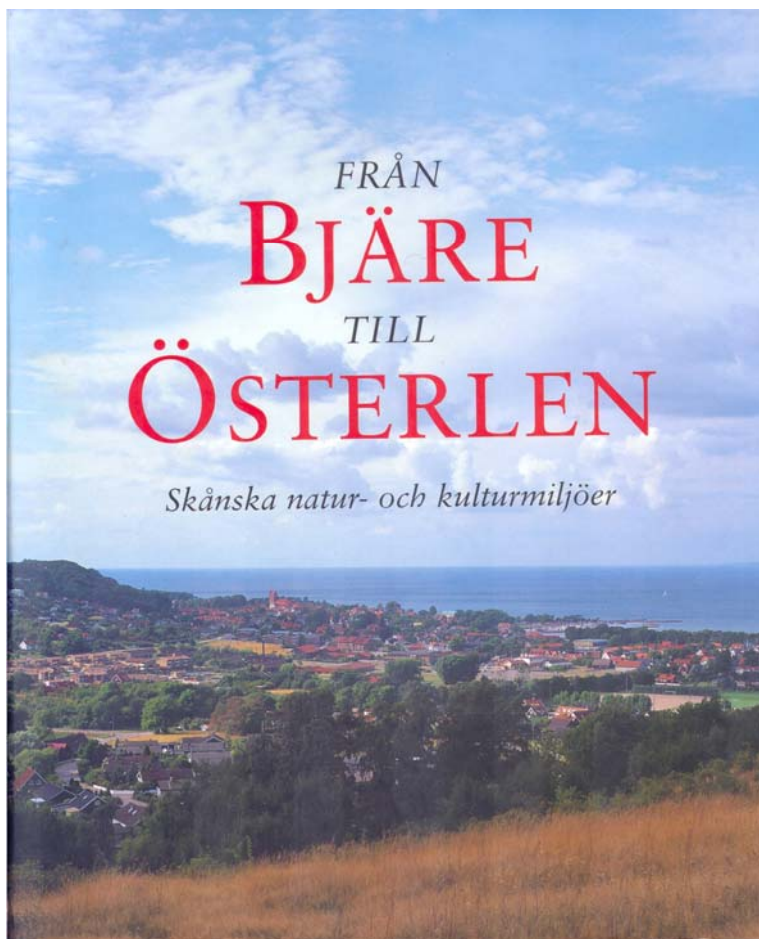
Ön är en av 243 "pärlor" i svensk natur (elva av dem skånska), som beskrivs kortfattat och texten lyder: "Naturskyddsföreningen föreslog tidigt att ön skulle bli nationalpark. I dag reservat. Kretsen röjer och håller landskapet öppet."

Nu begränsar vi oss till skrifter om Skåne och ger tio exempel på hur Hallands Väderö beskrivs i dem:

Citat från naturguider:

Experterna på natur- och kulturmiljöer på länsstyrelsen i Kristianstad, numera inordnade i Skåne län, skrev 1996 följande om Hallands Väderö i sitt samordnade program om natur- och kulturvärden. Programmet utgavs som boken **Från Bjäre till Österlen**. Den blev också länsstyrelsens "testamente" i dessa frågor.

1. "Unikt område med mycket stora biologiska och kultur-historiska värden.
Stor mångformighet med flera hotade biotoper och arter.
Lång hävdkontinuitet utan större påverkan. Av stor betydelse för friluftslivet." (s 415).
2. "Hallands Väderö med klippiga holmar och skär är naturreservat med värde som nationalpark."
(Nils Lewan: Perspektiv på skånska landskap, s 25).
3. "Även om den inte är speciellt stor - bara drygt 300 ha - rymmer ön en mängd biotoper på en begränsad och för besökaren behändig yta: strandängar, klipp- och sandstränder, gölar och kärr, ängslövskogar och alkärr, sandhedar och torrängar. Med andra ord, här finns alla förutsättningar för att du som är botaniskt intresserad ska få en lyckad heldag med flora och lupp."
(Floran i Skåne. Vegetation och utflyktsmål, s 160).
4. "...att man på denna ö finner ett av de mest värdefulla skogsområdena i hela Europa." (Urban Emanuelsson m.fl: Det skånska kulturlandskapet, s 316).

Citat från turistguider:

5. "Väderöns unika livsmiljöer, växt- och djurliv ger naturupplevelser som överträffar det mesta." (Folke och Virginia Kustvall Larsson: Från Ven till Hallands Väderö, s 120).
6. "Det omgivande kristallklara vattnet, det enorma antalet fåglar utmed kusten och naturens mångfald erbjuder en säregen upplevelse." Karin Hoffmann: Rundvandring längs Skånes kust, s 126).
7. "Hallands Väderö, den ensliga ön längst upp i nordväst, är kanske den mest säregna och klart skimrande pärlan i diademet av skånska naturklenoder." (Björn Gidstam: Skåne. Kultur och landskap, s 249).
8. "På våren kan Oadammen vara full av vattenödlor, dvs mindre salamander, Triturus vulgaris. Arten är inte hotad så man kan ta upp den och titta på den, fast den är fridlyst." (Carsrud: Naturen på Bjäre. Bildtext s 113. Pdf-filen: Hembygds litteratur).
9. "Fyren. Öns västligaste udde och bästa platsen att bevaka sträckande sjö- och havsfågel." (Skånsk skådaguide, s 148).
10. "At vandre i Vejrsø skov är tidløst, det är stenalder og bronzealder, eller middelalder, hvad man vil. For botanikere...er øen en fabel. Den er frodig og sydlandsk, klimaet må have skjulte fortrin, og man går undrende frem i en verden, som man troede var forbeholdt conquistadorer, eller sørøvere på jagt efter en god ø att grave dublonerne ned i." (Palle Larring: Danmark i Skåne, s 151-152).

Här följer en presentation av de citerade skrifterna i samma ordningsföljd som citaten:

1. **Från Bjäre till Österlen. Skånska natur- och kulturmiljöer.** Länsstyrelsen i Kristianstads län 1996. Bokens framsida syns på bilden på föregående. Den har en vy över Båstad. En bild från Kappelhamn finns på sidan 60. På sidorna 415-416 presenteras ön i ord och bild i en kommunvis ordnad beskrivning av "Pärlorna i landskapet". Se följande utdrag.

FOTO: LARS JÄRNEBOM

FOTO: SVEN WALDEMARSSON

Gråtruten är en mycket vanlig fågel på Hallands Väderö.

Tångakärret är ett större alkärr på nordsidan av Hallands Väderö.

Hallands Väderö har flera urskogsartade bestånd. Hedbokskogen (17 ha) i Söndre skog har många gamla och rötskadade träd. Ulagapskärret väster om hedbokskogen är ett ca 4 ha stort alkärr av sumpörttyp med väl utvecklade socklar. Tångakärret (11 ha) är ett större alkärr på öns norra del. Kärret övergår i öster till lövblandskog, som har ett rikare fålskikt. Ca 600 arter kärlväxter är funna på ön, varav många är sällsynta. Även moss- och lavfloran uppvisar en ovanlig rikedom liksom den sällsynta insektsfaunan.

Väderön är också känd för sitt rika fågelliv. Gråtrutarna är flest med ca 8 000 par. Andra vanliga häckfåglar är havstrut, ejder och tobisgrissla. Runt ön finns en knubbsälskoloni, som oftast ses uppe på skären på västsidan. Ön har varit bebodd sedan stenåldern, vilket boplatser från flera perioder, rösen och stensättningar visar på. Försörjningen har troligen utgjorts av djurhållning och jakt. Under medeltiden spelade fisket en

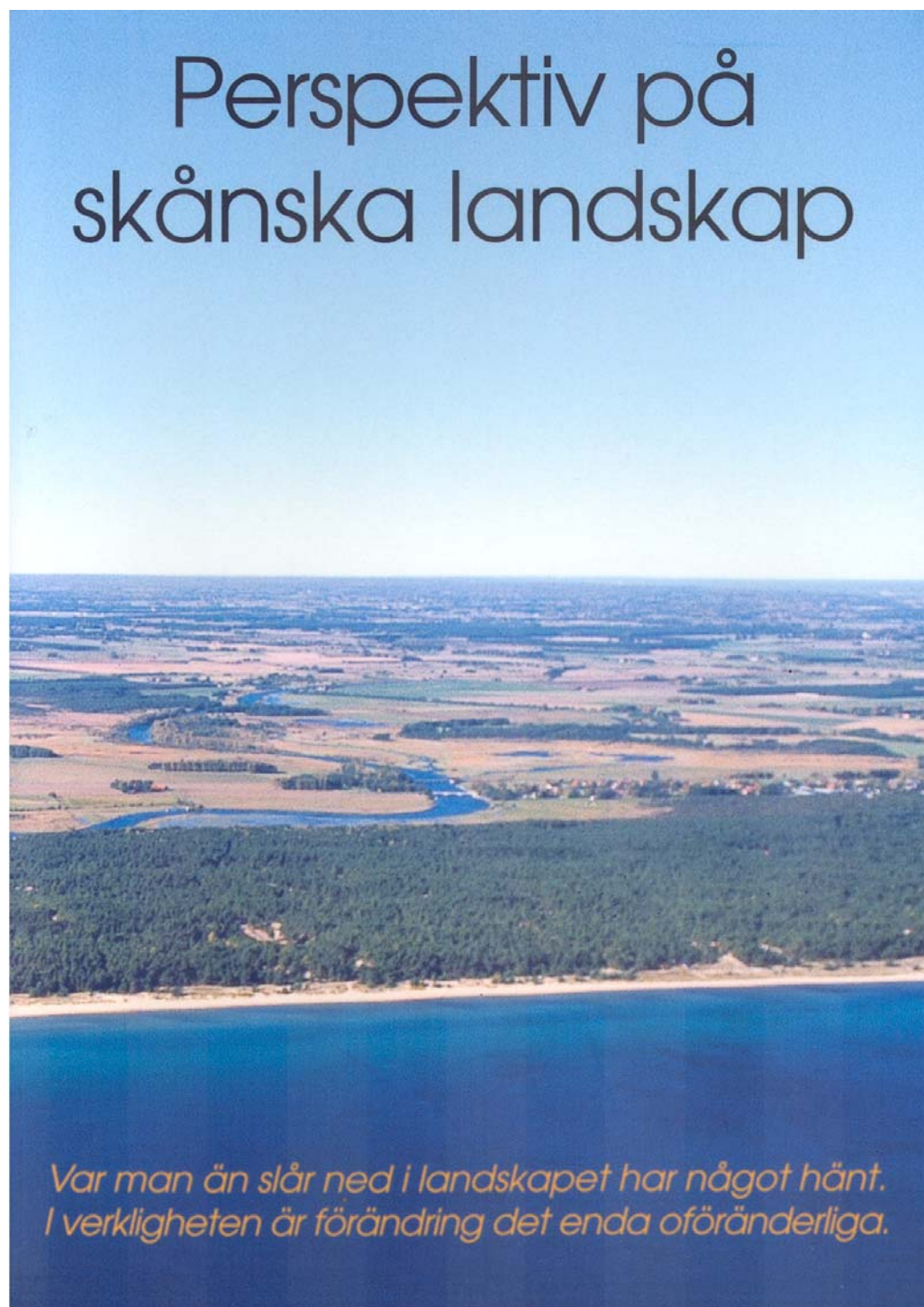
stor roll och flera tomtningar (stengrunder) är spår från den tiden. Källor: 1, 4, 5, 12, 15, 17.

Bibehållande av värden. Fortsatt och intensifierad beteshävd utan gödsling och med kraftiga röjningar bland enbuskarna. Bevara gamla träd, alkärr och död ved. Gynna fågellivet och kanalisera friluftslivet.

18 Kusten mellan Hovs hallar och Torekov

Detta kustområde har präglats av bete och närheten till havet under en mycket lång tid. Många stora gravanläggningar och områden med fornlämnar visar att landskapet har påverkats av människan under åtminstone fyratusen år. Idag uppvisar området fortfarande en ålderdomlig karaktär, där sambanden mellan de naturliga förutsättningarna och människans arbete tydligt framgår.

2. **Perspektiv på skånska landskap** av Nils Lewan. Årsbok för Naturskyddsföreningen i Skåne 2004. Citatet finns på sidan 25. Där påpekas också att Väderön utgör en av Skånes två skärgårdar, annars just inget mer om Hallands Väderö än citatet: "...med värde av nationalpark".

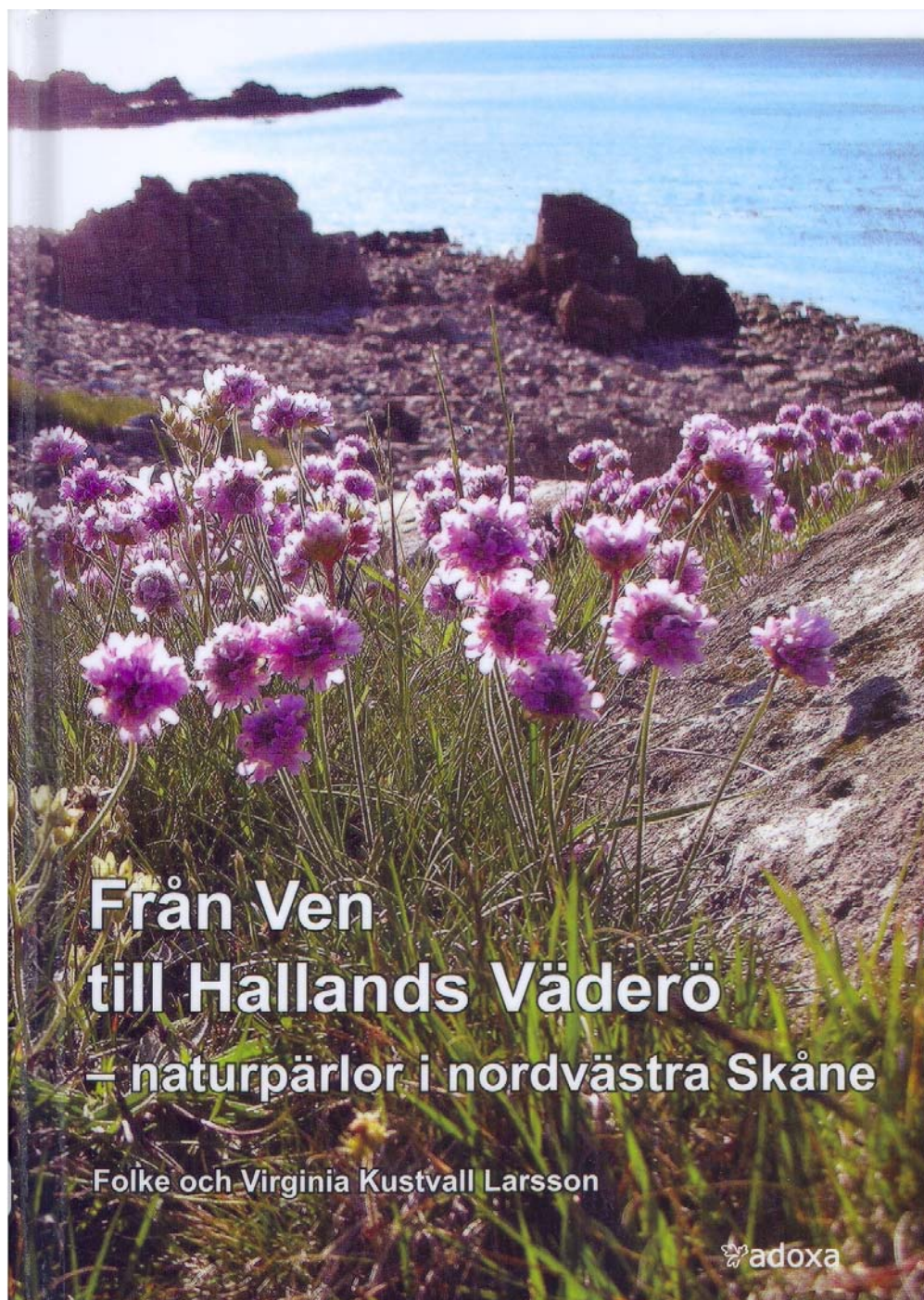
3. **Floran i Skåne. Vegetation och utflyktsmål.** Lunds Botaniska Förening 2003.
Hallands Väderö av Kjell-Arne Olsson och Ulf Arup (lavar). Sidan 160.
Innehåller ett par sidor om floran på ön med viss betoning på lavar.
4. **Det skånska kulturlandskapet** av Urban Emanuelsson m.fl.
Naturskyddsföreningen i Skåne 2002. Sidan 316:
I denna bok, som kom i en första upplaga 1985, är Hallands Väderö i fint sällskap.
Ön nämns (enligt registret) på tretton ställen i boken, något som också gäller Bjäre, Fyledalen, Linderödsåsen, Ringsjön och Övedskloster. På något färre sidor nämns Stenshuvud, Öresund och Österlen medan namn som Hallandsåsen, Göinge och Hanöbukten bara nämns på hälften så många sidor. Romeleåsen, Söderåsen och Baldringe på Österlen får fler omnämnanden än Väderön i boken, som kommer från Lund och tar sin tyngdpunkt i södra Skåne.
Förstora sidan i datorn så går det lättare att läsa texten på pärmens baksida.

5. Från Ven till Hallands Väderö. Naturpärlor i nordvästra Skåne

av Folke och Virginia Kustvall Larsson. Adoxa 2008. Sidan 120.

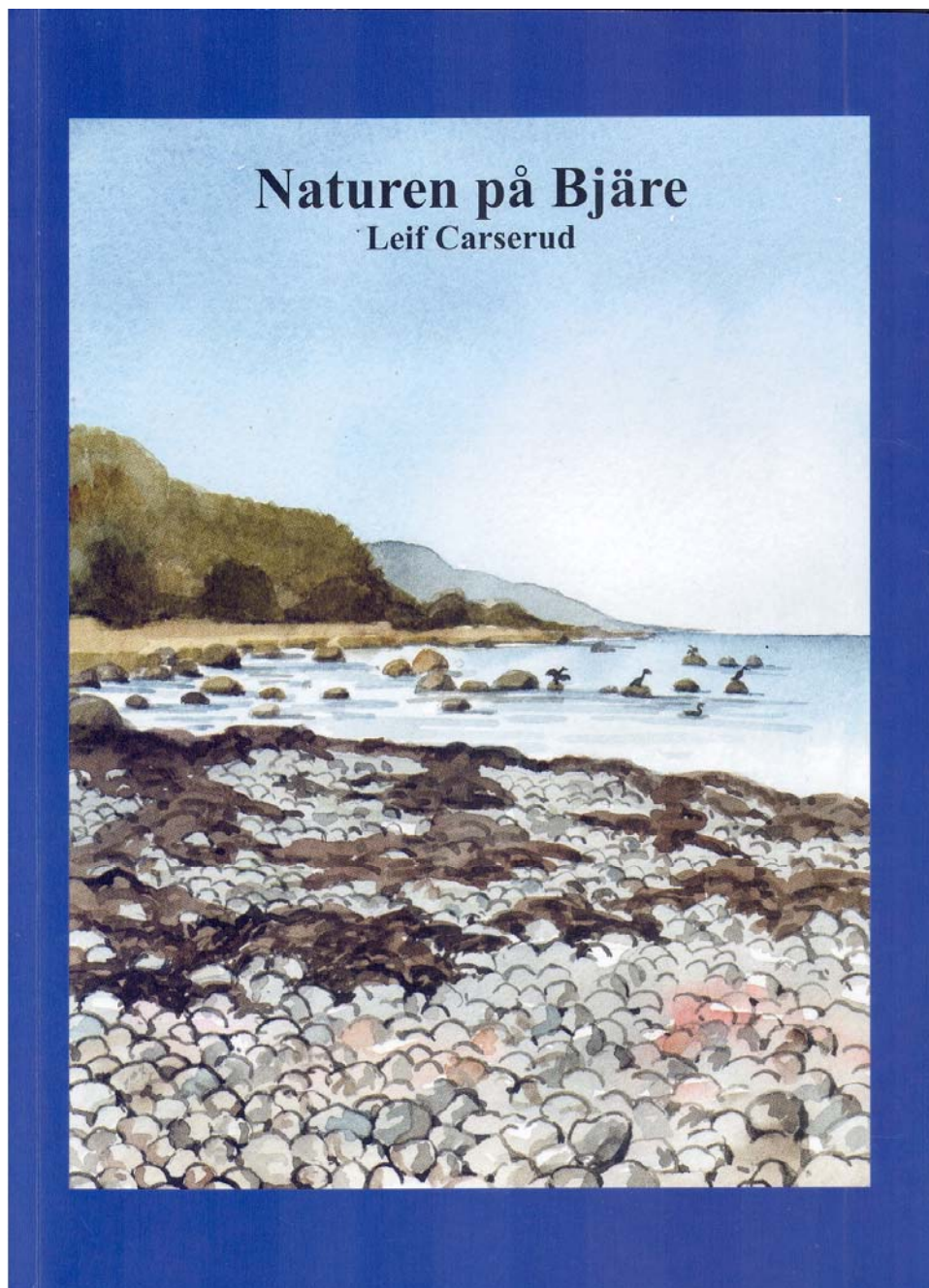
Boken beskriver ett trettiotal "naturpärlor" i nordvästra Skåne, även i inlandet. Det finns en förteckning med skrifter om natur och kultur i Skåne med tonvikt på nordvästra delen. Boken har även tips på turistinformation och länkar till hemsidor (s 126-127).

6. **Rundvandringar längs Skånes kust** av Karin Hoffman 2006
sidan 126. Beskriver 28 vandringsleder från Åhus till Båstad med
kartor och GPS-koordinater och turistinformation.

7. **Skåne. Kultur och landskap** av Björn Gidstam. Prisma 2002. Sidan 249.
8. **Naturen på Bjäre** av Leif Carserud. Årsbok för Naturskyddsföreningen i Skåne 2007. Boken beskriver på var sitt uppslag mer än femtio platser i Båstads kommun. På s 110-117 finns i fyra öa-kapitel med kartsquisser och intressanta "fakta" om bergarterna, Litorinavallen, sälarna respektive alekärren. Citatet är från en bildtext på sidan 113. På s 100-101 beskrivs strandbetorna på Vingaskär.

Förord till "Naturen på Bjäre":

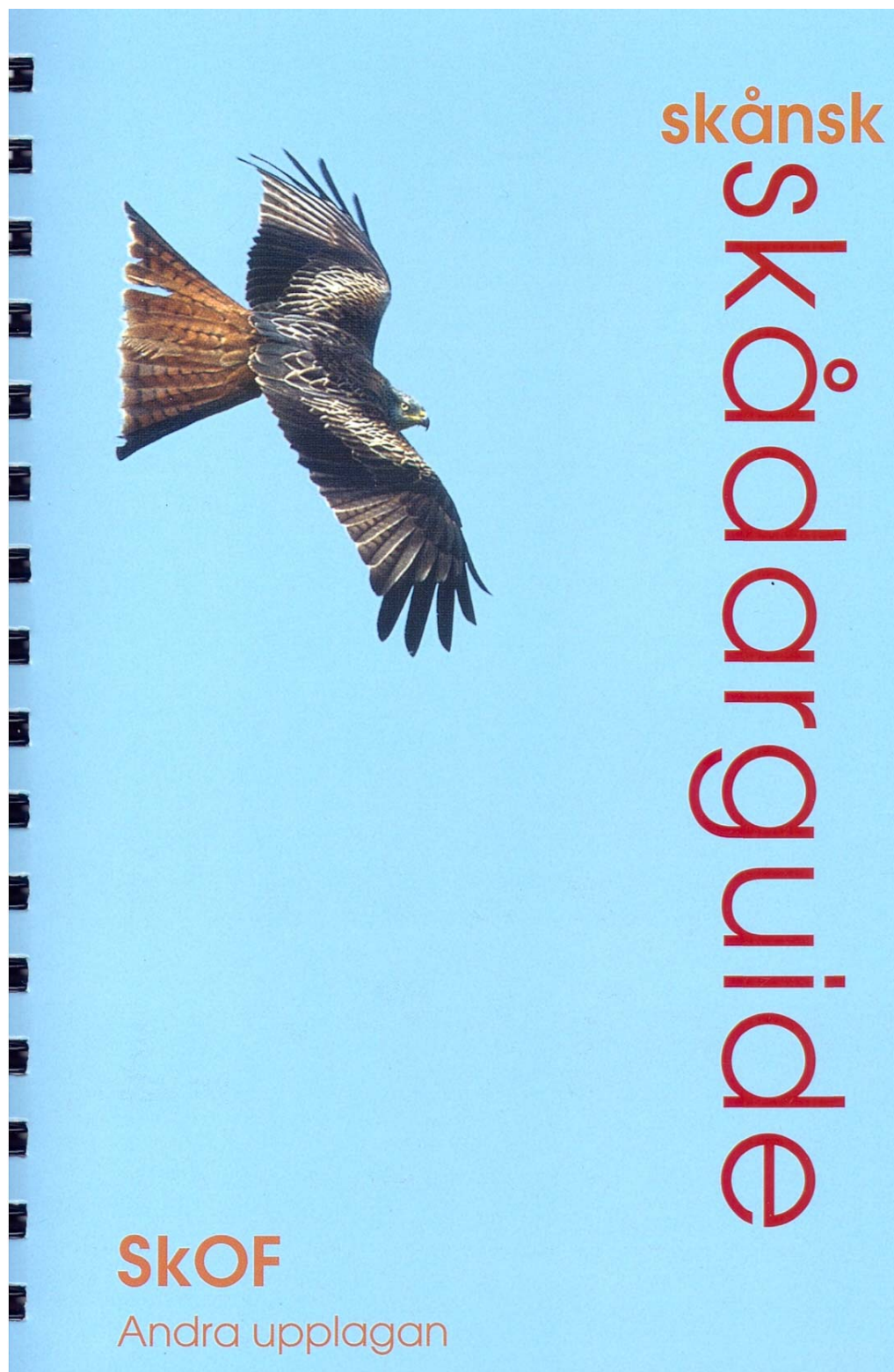
Bjäres natur

Naturen på Bjärehalvön erbjuder fantastiska upplevelser och stor mångformighet. Hallandsåsens urbergsrygg ger en spännande topografi med utblickar över landskapet. Vid Hovs hallar stupar berget brant ner i havet och erbjuder dramatik som annars bara Kullaberg kan erbjuda. Sinarpsdalen skär djupt ner i berggrunden i ett stråk mellan Grevie och Båstad och skiljer den skogsrika östra delen av Hallandsås från den halvöppna och småskaliga västra delen. Längst ut i väster ligger Hallands Väderö som en pärla och erbjuder med sina många skär en för Skåne unik skärgårdsmiljö. Var man än befinner sig på Bjärehalvön är det nära till havet och den långa kusten bjuder på allt från sandstrand till branta klippor.

Naturskyddsföreningen i Skåne har ända sedan starten 1910 kämpat för att bevara den unika naturen på Bjäre. De fyra stora naturreservaten, Väderön, kusten, Grevie åsar och Hallandsås norra sluttning tryggar viktiga delar av den fantastiska naturen men där finns mycket mer att uppleva och slå vakt om. I denna bok beskriver Leif Carserud de finaste naturområdena på Bjäre och vi hoppas du skall inspireras till att besöka Bjäre och uppleva naturen. Genom den lokala kretsen Bjäre Naturskyddsförening ges möjligheter till gemensamma utflykter och föredrag om naturen på Bjäre. Kretsen bevakar natur- och miljövårdsfrågor i Båstads kommun och genom att stödja Naturskyddsföreningen ökar möjligheten att den fantastiska naturen får finnas kvar.

Per Blomberg, ordförande i Naturskyddsföreningen i Skåne

9. **Skånsk skådarguide.** Skånes Ornitologiska Förening. Andra upplagan. 2004. Vägvisare till 174 fågellokaler i Skåne. Förordet till första upplagan av Lars Svensson, med sommarrötter i Torekov, finns även i denna upplaga. Karta över ön finns på sidan 148. Citatet av Mats Rellmar är samma sida.

10. Danmark i Skåne. En usentmental rejse av Palle Lauring.

Illustreret av Des Asmussen. Hasselbalch 1952.

Citatet på s 151-152 lyder i Svens Stolpes svenska översättning:

"Att vandra i Väderöns skog är en tidlös upplevelse, det är stenålder och bronsålder eller medeltid – vad man behagar. För botaniker ... är ön rena sagan. Den är frodig och sydländsk, myllan är fet, klimatet måste ha vissa dolda företräden; man går undrande fram i en värld, som man trodde var förbehållen conquistadorer eller sjörövare på jakt efter en god ö att gräva ner dublonerna i."

Lauring ger intressanta synpunkter på tolkningen av namnet Hallands Väderö.

Boken översattes 1964 till svenska av Sven Stolpe efter en av författaren reviderad upplaga.

Andra upplagan på svenska utkom 1999 med förord av Alf Åberg.

Den danska upplagan har en bild från Väderön på omslaget.

